

**PROGRAMMA VAN MAATREGELEN BIJ
ARCHEBO-RAPPORT 2021G78**

PROGRAMMA VAN MAATREGELEN HOLSBEEK – BENEDENSTRAAT (FASE 1)

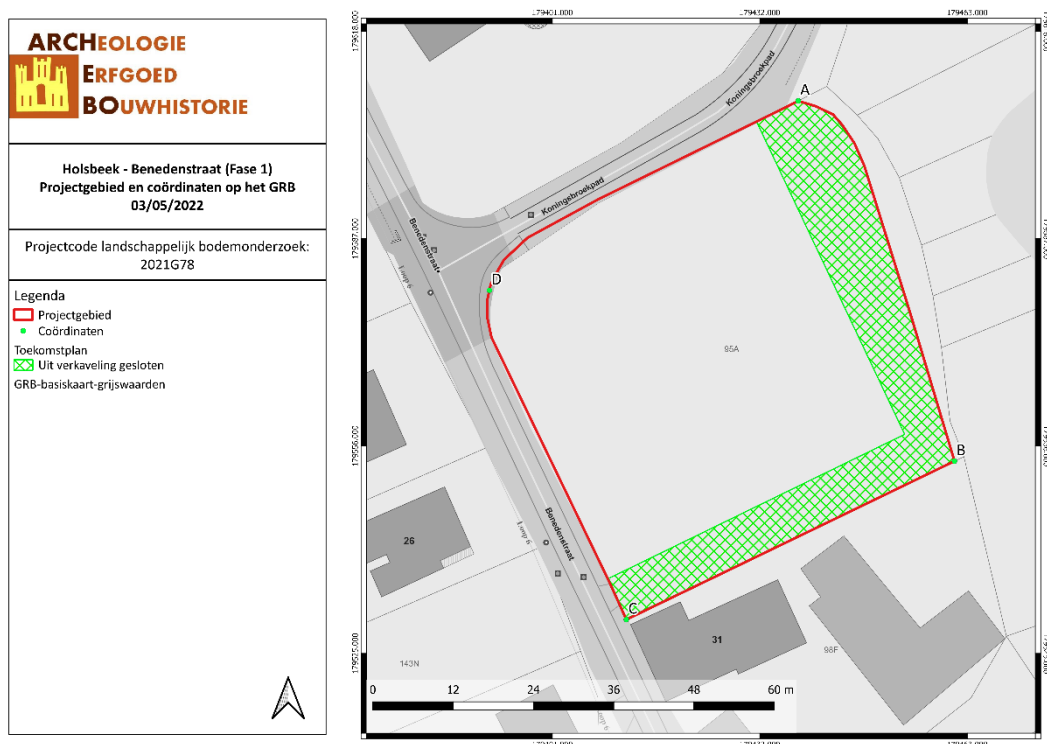
J. CLAESEN & N. GEELEN

MEI 2022

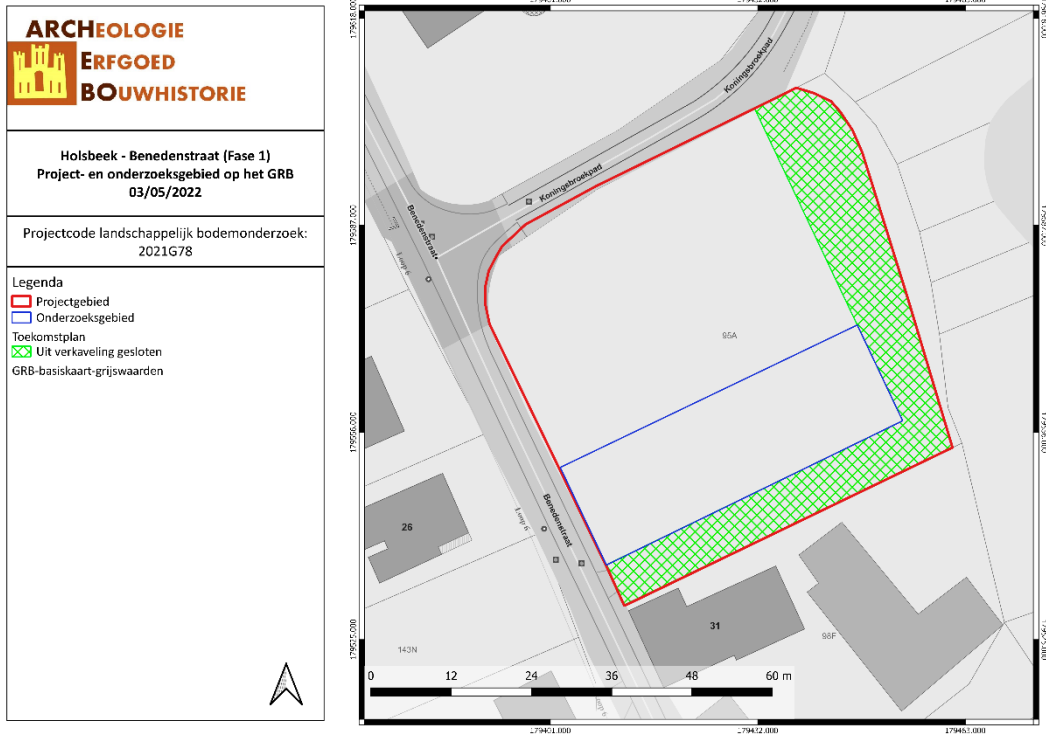
1 ALGEMEEN

Administratieve gegevens / Technische Fiche

Onderzoek:	Programma van maatregelen. Holsbeek – Benedenstraat (Fase 1)																								
Opdrachtnemer:	ARCHEBO bvba Merelnest 5 3470 Kortenaeken Jan Claesen																								
Projectleiding:	Jan Claesen																								
Erkend archeoloog:	OE/ERK/Archeoloog/2015/00014																								
Locatie:	Vlaams-Brabant, Holsbeek, deelgemeente Kortrijk-Dutssel, kruispunt Benedenstraat met Koningsbroekpad																								
Coördinaten :	<table border="0"> <tr> <td>A</td> <td>X</td> <td>179.437.743.848.100</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Y</td> <td>179.607.573.577.825</td> </tr> <tr> <td>B</td> <td>X</td> <td>179.461.107.346.040</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Y</td> <td>179.553.738.403.099</td> </tr> <tr> <td>C</td> <td>X</td> <td>179.412.059.423.581</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Y</td> <td>179.530.057.470.698</td> </tr> <tr> <td>D</td> <td>X</td> <td>179.391.590.620.391</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Y</td> <td>179.579.264.582.145</td> </tr> </table>	A	X	179.437.743.848.100		Y	179.607.573.577.825	B	X	179.461.107.346.040		Y	179.553.738.403.099	C	X	179.412.059.423.581		Y	179.530.057.470.698	D	X	179.391.590.620.391		Y	179.579.264.582.145
A	X	179.437.743.848.100																							
	Y	179.607.573.577.825																							
B	X	179.461.107.346.040																							
	Y	179.553.738.403.099																							
C	X	179.412.059.423.581																							
	Y	179.530.057.470.698																							
D	X	179.391.590.620.391																							
	Y	179.579.264.582.145																							
Kadastrale percelen:	Holsbeek, afdeling 2 (Kortrijk-Dutssel), sectie D, perceelnummer 95A																								

Figuur 1: Situering van het projectgebied op het GRB (Geopunt, 2022).

Figuur 2: Situering van het projectgebied en het onderzoeksgebied op het GRB (Geopunt, 2022).

2 PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Het programma van maatregelen geeft een gemotiveerd advies over het al dan niet moeten nemen van maatregelen voor de omgang met archeologisch erfgoed bij bodemingrepen. Het beschrijft de aard van deze maatregelen en de uitvoeringswijze van de eventuele maatregelen.

Aanleiding van het vooronderzoek

Binnen het projectgebied zal een groot deel van de aanwezige bomen gerooid worden. Het terrein zal in 5 nieuwe loten verkaveld worden. Loten 4 (ca. 122m²) en 5 (ca. 751m²) zullen nadien niet verder ontwikkeld worden en dus uit de verkaveling gesloten worden. Loten 1, 2 en 3 krijgen elk een bouwzone van 10 x 15m voor open bebouwing. Lot 1 is ca. 934m² groot en lot 2 en 3 zijn elk ca. 800m² groot. Het projectgebied is ca. 3.568 m² groot.

Figuur 3: Plan van de geplande verkaveling (initiatiefnemer, 2021)

Resultaten van het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem ¹

Het projectgebied ligt in het archeologisch geheel prehistorisch sitecomplex in alluviale context in de Wingevallei (ID 303008). Binnen het projectgebied zal een groot deel van de aanwezige bomen geroid worden. Het terrein zal in 5 nieuwe loten verkaveld worden. Lot 4 (122m²) en 5 (751m²) zullen nadien niet verder ontwikkeld worden en dus uit de verkaveling gesloten worden. Loten 1, 2 en 3 krijgen elk een bouwzone van 10 x 15m voor open bebouwing. Lot 1 is ca. 934m² groot en lot 2 en 3 zijn elk 800m² groot. Het projectgebied is ca. 3.568 m² groot.

Volgens de bodemkaart van Vlaanderen wordt het projectgebied omschreven als Ldc, vEep, V en OB. **V** verwijst naar veengronden en **OB** verwijst naar een bebouwde zone. **Ldc**-bodems zijn matig gleyige zandleemgronden met een sterk gevlekte textuur B horizont. De bouwvoor heeft een donker grijsbruine kleur en ligt op een bleekbruin uitgeloopte horizont, die roestverschijnselen vertoont aan de contactzone met de textuur B horizont. Deze horizont is verbrokkeld, sterk gevlekt en doorweven met bruinrode en grijze vlekken door oxydo-reductieverschijnselen. In de diepte wordt het materiaal soms zwaarder of zandiger en op wisselende diepte komt heel vaak het Tertiair substraat voor. **vEep**-bodems zijn sterk gleyige kleigronden met reductiehorizont zonder profielontwikkeling en een veensubstraat (v...). Het zijn hydromorfe, sterk gleyige, alluviale grondwatergronden met een donker grijsbruine bouwvoor. Deze rust op een sterk gegleyificeerde ondergrond. Roestverschijnselen komen voor vanaf 40-60cm diepte en vanaf ca. 80cm diepte bevindt zich een blauwgrijze reductiehorizont. Het kleiig alluviaal dek ligt op een veensubstraat. De bodems hebben in de winter een waterstand tussen 10 en 50cm, in de zomer tussen 80 en 125cm. Ze komen voor in komvormige depressies.

Langs de zuidwestelijke grens van het projectgebied ligt de Loop 6, een aftakking van de Leigracht, die dan weer een aftakking is van de Grote Leibeek. De Grote Leibeek ligt ca. 250m ten westen van het projectgebied. Volgens het Digitaal Hoogtemodel ligt het terrein tussen ongeveer 21 en 22,2 meter boven de zeespiegel.

Gezien de nabijheid van een natuurlijke waterloop (Grote Leibeek) is er een verwachting op Steentijd. Bijkomstig ligt het projectgebied in een gradiëntzone van een natte vallei naar een droog plateau. Dergelijke plaatsen zijn ideaal voor tijdelijke steentijdkampementen.

Aan de hand van de historische informatie en het kaartmateriaal kon worden achterhaald dat er binnen het projectgebied bebouwing aanwezig is geweest rond 18740 en rond 1873. De zuidelijke hoek van het projectgebied is verhard. Historisch gezien kunnen we voor het projectgebied spreken van een lage densiteit aan bebouwing. Deze bebouwing kan de bodem en de ondergrond wel (plaatselijk) verstoord hebben.

Binnen het plangebied zelf zijn er geen archeologische waarden bekend. Het projectgebied ligt wel binnen het archeologisch geheel 'prehistorisch sitecomplex in alluviale context in de Wingevallei' (ID 303008). Daarnaast toont de Centrale Archeologische Inventaris verschillende vondsten/locaties in de directe en ruime omgeving. Het betreft een klingfragment in silex of wommersom uit de Steentijd (CAI 162456), een fragment van een bijl en pijlpunt uit silex uit het Neolithicum (CAI 430), een klein ensemble van (micro)klingen, kernen en een afslagbijl uit het Vroeg-Mesolithicum (CAI 566), de Hoeve Sullen uit de 18de eeuw (CAI 244), de pastorij uit de Nieuwe Tijd (CAI 158982), een oven (?) (CAI 164190), 4 fragmenten handgevormd aardewerk uit de Late Bronstijd en (perceels)greppels uit de Late Middeleeuwen (CAI 164167), kuilen, greppels en een aardewerkfragment uit de Late Bronstijd (CAI 164189), kuilen met verbrande leem en houtskool (CAI 492), een afgeronde rechthoekige kuil uit de Nieuwe Tijd (CAI 164166), (perceels)greppels en kuilen uit de Nieuwe Tijd (CAI 164165), een klein ensemble van microklingen, klingen, afslagen, een bijl en een spits uit het Vroeg-Mesolithicum (CAI 263) en een klein aantal artefacten uit het Mesolithicum (CAI 259).

Het projectgebied bevindt zich dus in een omgeving met groot archeologisch potentieel. Op basis hiervan kunnen sporensites aanwezig zijn, gaande van de Metaaltijden tot en met de Nieuwe Tijd.

¹ J. CLAESEN, B. VAN GENECHTEN, K. BOUCKAERT, E. AUDENAERT en N. GEELLEN, Archeologienota Holsbeek – Benedenstraat 2, Kortenaeken, 2021.

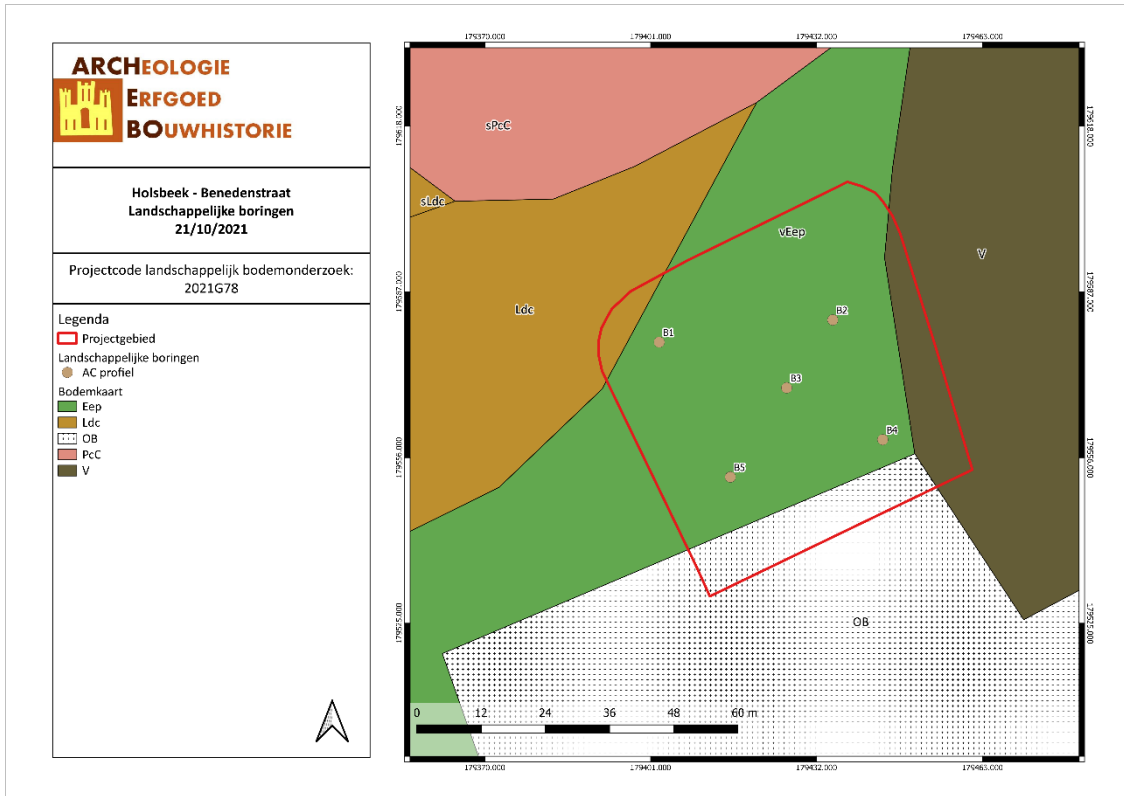
Resultaten van het vooronderzoek met ingreep in de bodem

Naar aanleiding van een omgevingsvergunning heeft ARCHEBO bvba een archeologienota opgemaakt voor een projectgebied aan het kruispunt van de Benedenstraat met het Koningsbroekpad in Kortrijk-Dutsel (Holsbeek, Vlaams-Brabant). Het projectgebied ligt in het archeologisch geheel 'prehistorisch sitecomplex in alluviale context in de Wingevalllei' (ID 303008). Binnen het projectgebied zal een groot deel van de aanwezige bomen gerooid worden. Het terrein zal in 5 nieuwe loten verkaveld worden. Lot 4 en 5 zullen niet verder ontwikkeld worden en dus uit de verkaveling gesloten worden. Loten 1, 2 en 3 krijgen elk een bouwzone. Het projectgebied is ca. 3.568 m² groot. In het programma van maatregelen bij de archeologienota werd opgenomen dat de uitvoering van de werken in verschillende fasen kan gebeuren. Dit blijkt ook het geval te zijn. Het landschappelijk bodemonderzoek werd reeds uitgevoerd voor het volledige projectgebied, de proefsleuven werden enkel uitgevoerd in het meest zuidelijke lot. Dit lot werd afgebakend als onderzoeksgebied (oppervlakte ca. 786 m²). De geplande proefsleuven in de twee overige loten moeten bijgevolg in een of meerdere volgende fasen nog worden uitgevoerd.

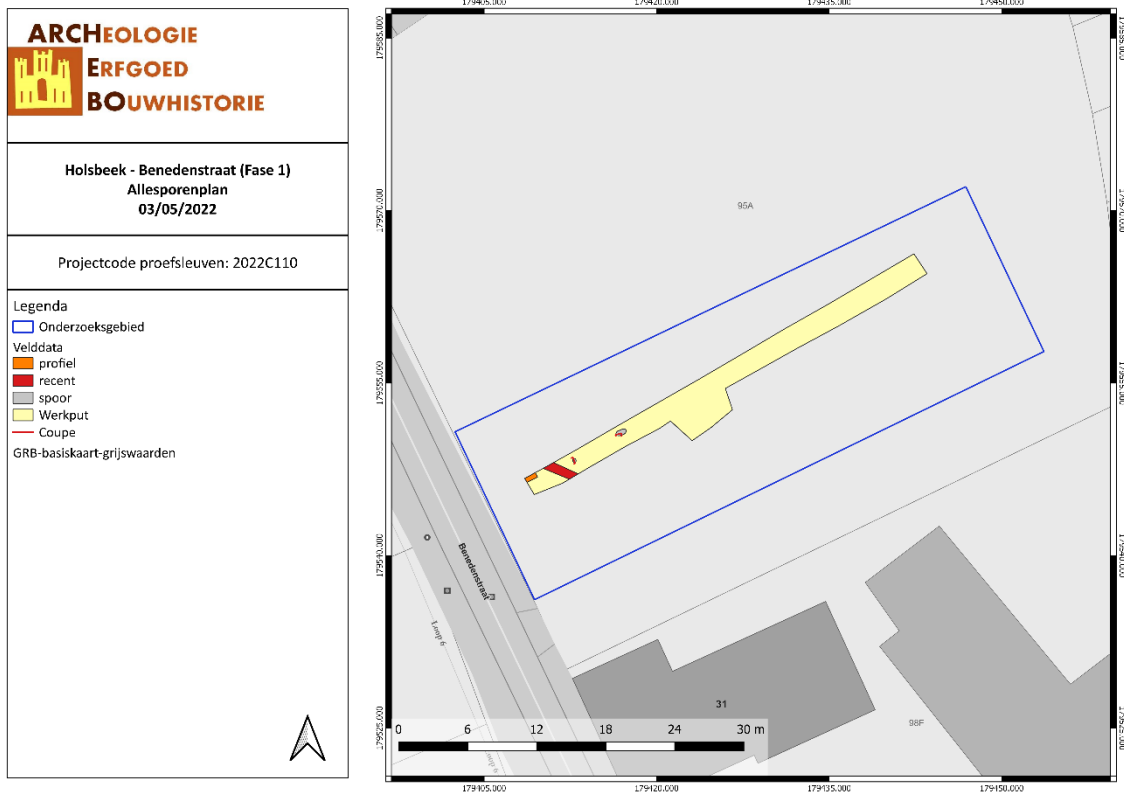
Volgens de bodemkaart van Vlaanderen wordt het projectgebied omschreven als Ldc, vEep, V en OB. **V** verwijst naar veengronden en **OB** verwijst naar een bebouwde zone. **Ldc**-bodems zijn matig gleyige zandleemgronden met een sterk gevlekte textuur B horizont. De bouwvoor heeft een donker grijsbruine kleur en ligt op een bleekbruin uitgeloopte horizont, die roestverschijnselen vertoont aan de contactzone met de textuur B horizont. Deze horizont is verbrokken, sterk gevlekt en doorweven met bruinrode en grijze vlekken door oxydo-reductieverschijnselen. In de diepte wordt het materiaal soms zwaarder of zandiger en op wisselende diepte komt heel vaak het Tertiair substraat voor. **vEep**-bodems zijn sterk gleyige kleigronden met reductiehorizont zonder profielontwikkeling en een veensubstraat (v...). Het zijn hydromorfe, sterk gleyige, alluviale grondwatergronden met een donker grijsbruine bouwvoor. Deze rust op een sterk gegleyificeerde ondergrond. Roestverschijnselen komen voor vanaf 40-60cm diepte en vanaf ca. 80cm diepte bevindt zich een blauwgrijze reductiehorizont. Het kleiig alluviaal dek ligt op een veensubstraat. De bodems hebben in de winter een waterstand tussen 10 en 50cm, in de zomer tussen 80 en 125cm. Ze komen voor in komvormige depressies.

Binnen het volledige onderzoeksgebied kwam er een lichte zandleembodem voor. In alle landschappelijke boringen was er sprake van een AC profiel. Er konden geen restanten van een E en/of B horizont worden onderscheiden. In boringen B1, 2, 3 en 4 werden twee fasen van het akkerdek onderscheiden (Ap1 en Ap2). In boring B5 konden drie fasen worden onderscheiden (Ap1, Ap2 en Ap3). Er konden geen restanten van een E en/of B horizont worden onderscheiden. Bijgevolg kan besloten worden dat de top van de oorspronkelijke bodem volledig werd opgenomen in het akkerdek. De kans op het aantreffen van een intacte steentijd artefactensite is minimaal. Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden deze bevindingen van het landschappelijk bodemonderzoek bevestigd.

Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden twee sporen aangetroffen in het zuidwesten van het onderzoeksgebied. Spoor s1 heeft een ovale vorm en meet 28 op 37 cm. Spoor s2 heeft een langwerpige afgeronde vorm en meet 46 op 92 cm. Beide sporen hadden een iets grijsbruinere kleur in vergelijking met de C horizont en bevatten baksteenspikkels. Beide sporen werden gecoupeerd. Spoor s1 had een bewaringsdiepte van 6 cm, spoor s2 had een gelijkaardige bewaringsdiepte. Beide sporen waren vrij duidelijk afgelijnd in het vlak en in de coupe. Er werden tijdens het couperen geen vondsten aangetroffen. De periode(s) waaruit beide sporen dateren kon dan ook niet nader worden bepaald. Door de aanwezigheid van baksteenspikkels en de duidelijke aflijning dateren ze vermoedelijk uit de Nieuwe Tijd. Op basis van deze sporen kan er niet van een waardevolle archeologische vindplaats gesproken worden binnen het onderzoeksgebied. De potentiële kenniswinst wordt zeer laag ingeschat. Er wordt dan ook geen vervolgonderzoek noodzakelijk geacht.

Figuur 4: Situering van het projectgebied en de landschappelijke boringen op de bodemkaart (ARCHEBO bvba, 2021)

Figuur 5: Allsporenplan (Archebo bvba, 2022).

Gemotiveerd advies

Het gemotiveerd advies is gebaseerd op basis van het verslag van resultaten na een door ARCHEBO bvba op 19 oktober 2021 uitgevoerd landschappelijk booronderzoek en een op 3 mei 2022 uitgevoerd proefsleuvenonderzoek. De vaststellingen over de aan- of afwezigheid van archeologische sites en hun aard worden geconfronteerd met de door de initiatiefnemer voorgenomen bodemingrepen. Op basis van deze confrontatie motiveert het advies of er maatregelen nodig zijn, welke deze zijn, en wat hun uitvoeringswijze is.

Op basis van de verzamelde gegevens uit het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem door middel van een landschappelijk booronderzoek, wordt er **geen** archeologisch vervolgonderzoek in de vorm van een verkennend archeologisch booronderzoek aanbevolen binnen de grenzen van het projectgebied. Binnen het volledige projectgebied was er sprake van een AC profiel waardoor de kans op het aantreffen van een steentijd artefactensite minimaal is. Deze vaststelling is van toepassing binnen het volledige projectgebied.

Op basis van de verzamelde gegevens uit het vooronderzoek met ingreep in de bodem door middel van een proefsleuvenonderzoek, wordt er **geen** archeologisch vervolgonderzoek in de vorm van een vlakdekkende opgraving aanbevolen binnen de grenzen van het onderzoeksgebied. Er werden slechts twee sporen aangetroffen die niet tot een structuur behoorden en die ook niet gedateerd konden worden. Bovendien hadden beide sporen slechts een bewaringsdiepte van 6 cm. Op basis van deze sporen kan er niet van een waardevolle archeologische vindplaats gesproken worden binnen het onderzoeksgebied. De potentiële kenniswinst wordt zeer laag ingeschat. Er wordt dan ook geen vervolgonderzoek noodzakelijk geacht binnen het onderzoeksgebied. Deze vaststelling is enkel van toepassing op het afgebakende onderzoeksgebied, het meest zuidelijke lot. De overige twee loten moeten nog onderzocht worden door middel van proefsleuven.

De geplande werken zullen het archeologisch niveau verstoren, maar gezien het ontbreken van archeologisch potentieel van het terrein, is het niet opportuun om verder archeologisch onderzoek te adviseren. Daarom stelt ARCHEBO bvba voor om het onderzoeksgebied definitief vrij te geven. De twee overblijvende loten die wel tot het projectgebied behoren, maar niet tot het huidige onderzoeksgebied, moeten in de toekomst nog via een proefsleuvenonderzoek worden onderzocht.

Conclusie

Het uitgevoerde vooronderzoek is volledig. Alle relevante beschikbare bronnen zijn geraadpleegd.

Binnen het onderzoeksgebied dient geen verder archeologisch onderzoek te gebeuren in welke vorm dan ook. De twee overblijvende loten die wel tot het projectgebied behoren, maar niet tot het huidige onderzoeksgebied, moeten in de toekomst nog via een proefsleuvenonderzoek worden onderzocht.

Deze nota ontslaat de opdrachtgever, noch de aannemer van de geplande werken, niet van zijn verplichting om tijdens de bouwwerken rekening te houden met de wettelijke archeologische meldingsplicht indien er alsnog archeologische resten aan het licht komen.

3 FIGURENLIJST

Figuur 1: Situering van het projectgebied op het GRB (Geopunt, 2022).	2
Figuur 2: Situering van het projectgebied en het onderzoeksgebied op het GRB (Geopunt, 2022).	3
Figuur 3: Plan van de geplande verkaveling (initiatiefnemer, 2021)	4
Figuur 4: Situering van het projectgebied en de landschappelijke boringen op de bodemkaart (ARCHEBO bvba, 2021)	7
Figuur 5: Allesporenplan (Archebo bvba, 2022).....	7